

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота магістра

**з теми: «Інтегрований підхід як фактор підвищення
мотивації до навчання молодших школярів
у Новій українській школі»**

Виконала:

студентка II курсу магістратури
Спеціальність 013 Початкова освіта
Винник Діана Ігорівна

Керівник:

Федорчук Вікторія Вікторівна
Кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та управління
навчальним закладом

Рецензент:

Гудима Наталія Василівна
Завідувач кафедри теорії та методик
початкової освіти, кандидат філологічних
наук, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ФАКТОРУ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	7
1.1 Мотивація до навчання як основний фактор успішності у навчанні молодших школярів.....	7
1.2 Інтегроване навчання, його суть та реалізація в Новій українській школі.....	21
1.3 Критерії вмотивованості до навчання учнів початкової школи.....	38
Висновки до розділу I.....	47
РОЗДІЛ II. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	48
2.1 Діагностика вмотивованості до навчання учнів початкової школи.....	48
2.2 Система забезпечення підвищення мотивації до навчання засобами інтегрованого навчання в початковій школі.....	67
Висновки до розділу II.....	92
ВИСНОВКИ	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження. За останні роки освіта в Україні значно змінилася. Такі зміни мають безпосередній вплив на вчителів та на учнів. Основна засада, на якій ґрунтується загальна орієнтація навчальної роботи – скерованість на розвиток особистості. Це означає, що центром педагогічних проблематик є не школа як освітній заклад, не навчальні програми і навіть не вчитель, а учень. Система навчальної та виховної роботи спрямовується на те, щоб виявити потенціал учня, створити сприятливі умови для його розвитку в школі та подальшому самостійному житті, створити умови для задоволення базових потреб дитини в активності, інформації, розвитку її індивідуальності, формувати в кожній дитини відчуття психологічної захищеності, надати кожній дитині можливості самоствердитися у найважливіших для неї сферах життєдіяльності.

Для сучасного етапу розвитку початкової школи характерним є ускладнення змісту освіти, зростання обсягу необхідної інформації та зменшення часу, необхідного на її засвоєння, а також формування у дітей цілісної картини світу. Скерованість нинішньої освітньої системи на розвиток особистості передбачає повагу до індивідуальної самобутності кожної дитини і змушує вчителів використовувати особистісно орієнтовані освітні технології. Можливо, є необхідність у створенні нових курсів, здатних задовольнити потребу дитини в адекватному освоєнні навколишньої дійсності, яка безперервно змінюється й оновлюється.

Така необхідність особливо гостро відчувається в початковій ланці освіти. І не тільки тому, що це визначальний період формування учнівських вмінь, а й важливий етап організованого і цілеспрямованого впливу на особистість дитини. Для молодшого школяра характерна сила актуальних потреб, загострена сприйнятливність навколишнього, прагнення пізнати реальний мінливий світ у його зв'язках і взаємозалежностях. Водночас пізнавальні можливості в цьому віці обмежені. Адже дитина слабо володіє

такими важливими мислительними операціями, як осмислення побаченого, диференціювання суттєвого й несуттєвого, класифікація, доведення істини, судження тощо.

У такій ситуації надзвичайно цінними й продуктивними видаються спільні пошуки педагогічної науки й практики щодо розробки інтегрованих курсів і уроків. Саме вивчення шляхів удосконалення системи освіти сприяли відродженню такого методичного явища, як інтеграція навчання. Урок в сучасних умовах повинен носити творчий характер. Потрібно запозичувати все найкраще в досвіді вчителів, шукати можливі більш ефективні підходи пояснення нового і повторення вивченого матеріалу [9, с. 25].

Засвоєння знань, формування умінь і навичок на уроці – це нелегкий процес. Виникають різні задачі, шляхи, способи і форми вивчення навчального матеріалу, щоб призводить до багатогранності видів уроку, до різних його варіантів. Одним із засобів вирішення цієї проблеми стало поєднання основ наук з інтегрованими курсами, які можуть будуватися на основі повного злиття предметів, широкої міждисциплінарної інтеграції, поєднання блоків знань з окремих предметів.

Дидактичний аспект теорії інтеграції знайшов своє відображення в дослідженнях та наукових працях: методологічні проблеми інтеграції (С.У. Гончаренко [18], Ю.І. Мальований [50], О.В. Сергєєв [79]); взаємозв'язки інтеграції та диференціації (В.Ф. Моргун [56-58]); психологічні аспекти інтеграції (В.А. Семиченко [73], Т.С. Яценко [91-92]); проблеми розробки інтегрованих курсів (К.Ж. Гуз [22], Л.Б. Лук'янова [49], В.К. Сидоренко [80], Я.М. Собко [81], Н.О. Талалуєва [83]); інтеграція у ступеневій освіті (Ю.Ц. Жидецький [29-30]); формування системи знань інтегративними методами (О.І. Джулай [25]); інтегративне навчання з використанням комп'ютерної техніки у початковій професійній підготовці (Р.М. Собко [82]); використання інтегративно-диференційованого підходу до структурування змісту знань (Л.В. Дольнікова [41]).

Вивчення мотивів та мотивації навчальної діяльності є центральною проблемою дидактики і педагогічної психології. На загальнотеоретичному рівні проблеми формування мотивації особистості досліджували в своїх роботах такі психологи і дидакти, як Б. Баєв [3], Л.Виготський [14], Д. Ельконін [27], Г. Костюк [44], О. Леонтьєв [48], І. Підласий [68], С. Рубінштейн [75] та ін. Дані дослідження, присвячені проблемі інтегрованого підходу до навчання у початковій школі, свідчать про високий розвиваючий та виховний потенціал та констатують підвищення мотивації вивчення предметів в учнів початкової школи.

Отже, актуальність порушеної проблеми, неналежний рівень дослідженості та винятково важливе значення її розв'язання для упровадження ідей Нової української школи зумовили вибір теми дослідження: «Роль інтегрованого навчання у підвищенні мотивації до навчання молодших школярів у Новій українській школі».

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати ефективність інтегрованого навчання у підвищенні мотивації до навчання учнів початкової школи та розробити методику забезпечення вмотивованості до навчання дітей в Новій українській школі.

Завдання дослідження:

- дослідити мотивацію до навчання як основний фактор у навчанні молодших школярів;
- описати суть та шляхи реалізації інтегрованого навчання в Новій українській школі;
- визначити критерії вмотивованості до навчання учнів початкової школи;
- теоретично обґрунтувати та розробити методику забезпечення підвищення вмотивованості до навчання засобами інтегрованого навчання.

Об'єкт дослідження – процес забезпечення мотивації до навчання учнів початкової школи.

Предмет дослідження – інтегроване навчання як фактор підвищення мотивації до навчання в Новій українській школі.

Методи дослідження: теоретичний аналіз дидактичної і методичної літератури, чинних навчальних програм і підручників для початкової школи; спостереження за освітнім процесом початкової школи; педагогічний експеримент; анкетування; бесіди з учителями; тестування учнів; тестування вчителів; аналіз і синтез; порівняння та узагальнення, кількісний та якісний аналіз результатів дослідження.

Теоретична значущість дослідження полягає у тому, що визначено мотивацію до навчання як суттєвий фактор у навчанні молодших школярів; з'ясовано сутність інтегрованого навчання та шляхи його реалізації в Новій українській школі; визначено критерії вмотивованості до навчання учнів початкової школи.

Практичне значення дослідження полягає у розробці методики забезпечення підвищення мотивованості до навчання засобами інтегрованого навчання.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дослідження були представлені в доповідях та повідомленнях на науково-практичних конференціях: Четвертій науково-практичній інтернет-конференції молодих науковців та студентів «Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи», Випуск 5 (Бердянськ, Вінниця, Івано-Франківськ, Кам'янець-Подільський, Київ, Кропивницький, Умань, 2018), у збірнику наукових праць студентів та магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка випуск XV та на звітній науковій конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за підсумками НДР у 2017-2018 н.р.

Обсяг і структура. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 130 сторінок комп'ютерного тексту, в тому числі, 5 таблиць, 15 рисунків, 92 джерела використаної літератури, 8 додатків.

ВИСНОВКИ

Узагальнення результатів проведеного теоретичного та експериментального дослідження засвідчило розв'язання поставлених завдань і дало підстави для формулювання висновків.

1. Визначено мотивацію до навчання як основний фактор у навчанні молодших школярів, адже, мотивами навчальної діяльності в учнів молодшої школи стає прагнення зрозуміти явища навколишньої природи, з'ясувати зв'язки, причини виникнення. У формуванні мотивів навчання значну роль відіграють словесні підкріплення, зокрема оцінки, які інформують учнів про рівень їхніх знань, успіх чи неуспіх у конкретній ситуації, виражає ставлення вчителя до них. На уроці кожен аспект оцінки має спонукальну дію.

Нами встановлено, що стимулювати мотивацію до навчально-пізнавальної діяльності необхідно за рахунок: застосування завдань, що активізують, створення ситуації успіху для кожного учня, надання конструктивної допомоги у випадку утруднень, заохочення проявів допитливості, сильних боків особистості учня. Адже, практичний аспект має таке ж важливе значення, як і теоретичний, оскільки для успішного формування мотивації в учнів вимагає від учителя педагогічної майстерності, знання психології дитини та психологічних особливостей кожного конкретного учня, привабливості особистості педагога та стилю його спілкування з учнями тощо.

Отже, суспільство постійно розвивається, а обсяг знань зростає, роль вчителя полягає не стільки в тому, що він несе інформацію дітям, скільки в умінні правильно організувати засвоєння цих знань. Залучаючи дитину до діяльності, вчитель спрямовує її на пізнання світу і себе в ньому.

2. Обґрунтовано суть та шляхи реалізації інтегрованого навчання в Новій українській школі, основним завданням якої є: переорієнтувати навчання на освоєння знань, умінь та ставлень, які потрібні сучасній людині для життя, заохочувати дітей до навчання, робити їх успішними. Урок як

організаційна форма навчання постійно зазнає багатьох змін у своїй побудові у зв'язку із змінами вимог до якості освіти, що їх висувають у різні часи перед школою влада, суспільство і педагогічна наука. Отже, інтегрований урок – це урок, який проводиться з метою розкриття загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, відображених у різних науках і відповідних їм навчальних предметах.

Під інтеграцією у найширшому розумінні вбачають процеси становлення цілісності, переплетіння, взаємовпливу понять і теорій різних галузей знань. Ідея інтегрованого навчання є однією з провідних ідей сучасної освіти, оскільки модель навчання, побудована на засадах інтеграції, знімає проблему інтелектуального перенавантаження молодших школярів, сприяє цілісному розумінню світу учнями початкової школи, формуванню міжпредметних і ключових компетентностей учнів, стимулює розвиток пізнавальних і творчих здібностей, розв'язує суперечності в наступності між дошкільною та початковою освітою. Метою навчання за принципом інтеграції є – дати дітям цілісне уявлення про навколишній світ, на основі чого й формується життєва компетентність, а для цього треба створювати більше можливостей для практичного застосування набутих знань і вмінь. Таким чином, йде різнобічний пошук можливостей реалізації інтеграції в процесі навчання. Виходячи з того, що немає однозначного розуміння сутності інтеграції. Незважаючи на відсутність єдиного підходу до проблеми, процес інтеграції – це перспективний крок на шляху модернізації освіти, що веде до створення передумов у формуванні сучасного цілісного уявлення про навколишню дійсність. Отже, основою педагогічного процесу є інтегративно-діяльнісний підхід, який своїм результатом формує пошукову активність учнів.

3. Визначено критерії та показники вмотивованості до навчання учнів початкової школи. А саме: *когнітивно-усвідомлювальний*: успішне володіння знання з основних предметів та виявлення інтересу до навчальних предметів, здатність до творчого мислення, мотивація на досягнення успіху у навчанні; *емоційно-ціннісний*: позитивне ставлення до процесі учіння, здатність

керувати емоціями та долати труднощі в навчанні; *діяльнісний*: активність, ініціативність, самостійність під час оволодіння новими знаннями, прагнення самоствердити у навчанні.

4. Проведено діагностику вмотивованості до навчання учнів початкової школи. Під час діагностування нами визначено, що одним з ефективних шляхів оновлення змісту і методів навчання в сучасній школі є інтеграція, під якою мають на увазі процес зближення і поєднання різних навчальних предметів.

З метою уточнення результатів аналізу навчальної документації були застосовані такі методи: інтерв'ю з учителями та бесіди з дітьми, батьками, спрямовані на виявлення причин, що гальмують забезпечення ефективності навчання молодших школярів у напрямі реалізації інтегрованих підходів.

Під час бесід з учнями, метою яких було з'ясування ставлення дітей до уроків «Я досліджую світ», виявлення найцікавіших для них видів навчальної діяльності. Результати опитування дали змогу з'ясувати, що більша частина учнів виявляють інтерес до уроку «Я досліджую світ», але не усвідомлюють чітко його специфіку, наявною є невизначеність у виборі «улюбленого» виду діяльності. Значна кількість респондентів не змогли назвати улюблений вид навчальної діяльності.

У результаті індивідуального інтерв'ювання вчителів, яке передбачало свободу діагностичної комунікації, більшість опитуваних зазначили, що причинами «розірваності, поверховості» знань учнів є низька навчальна мотивація.

Отже, проаналізувавши відповіді анкети можна сказати, що сьогодні оцінки учня не дозволяють об'єктивно визначати рівень підготовки учня, тобто пріоритетом має стати визначення спроможності системи освіти забезпечувати належний розвиток учня за допомогою методики мотивації учнів Нової української школи.

5. В ході дослідження було запропоновано методику забезпечення підвищення мотивованості до навчання в учнів початкової школи засобами

інтегрованого навчання. Зокрема, розроблено тематичний день на тему «Цікавий світ професій», який об'єднав блоки знань з різних предметів навколо однієї теми. В результаті кількість активних учнів значно збільшилася, їхні відповіді були точними, швидкими, креативними, чіткими. Учні активно взаємодіяли з вчителем та колективом, оперативно виконували завдання, що свідчить про рівень знань та бажання учнів до навчання. Застосування інтегративного підходу, зокрема проведення тематичних днів, сприяють не лише цілісному сприйманню світу, а й підвищенню мотимованості до навчання у дітей молодшого шкільного віку.

Отже, не знання заради знань – а вміння їх застосовувати в реальному житті є ефективним засобом мотивуваття учнів до навчання, адже важливо не що ти знаєш, а як ти цим вмієш користуватися. Саме тому інтегроване навчання допомагає пов'язати теоретичні знання до досвіду дитини та дає можливість ефективно й зацікавлено застосувати здобуті знання на практиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абасов З.А. Понятійно-термінологічний апарат інноваційної педагогічної діяльності. *Філософія освіти*. 2006. №1(15). С. 56-62
2. Алексеева М.І. Мотиви навчання учнів. Київ:Радянська школа, 1974. С.6 -19
3. Баєв Б.Ф. Психологія навчання. Київ: Радянська школа, 1972. С. 89 - 109
4. Балик Н.Р., Шмигер Г.П. Цифрові технології в умовах інтегрованого навчання. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТНПУ, 2019. 69 с.
5. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеади», 2017. 206 с.
6. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти. Київ: Атіка, 2009, 684с.
7. Бланк Т.В. Формування позитивної мотивації, як фактору успіху навчальної діяльності молодших школярів // Початкове навчання та виховання: науково-методичний журнал. Харків: Основа. 2009. №16/18. С.2 – 9
8. Большакова І. Інтегроване навчання: тематичний та діяльнісний підходи. НВК «Новопечерська школа». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=f2kvqQdQp54>.
9. Вашуленко М.С. Інтегрування завдань з рідної мови та читання // Початкова школа. 1994. №6. С. 13 – 16
10. Вашуленко М.С. Програма інтегрованого курсу (навчання грамоти, математики, навколишній світ) // Початкова школа. 2001. № 8, С. 24-30
11. Вегера Н.С. Інтегровані уроки в початковій школі. Тернопіль-Харків: Ранок, 2010. 160 с. (Серія «Відкритий урок»)
12. Великий тлумачний словник сучасної української мови URL: <http://www.Eduwiki.uran.net.ua>.
13. Вембер В.П. Навчально-методичні вимоги до електронного

підручника // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць. 2006. № 4, С. 50-56.

14. Выготский Л. С. Педагогическая психология. Москва: Педагогика, 1991. 480 с.

15. Викторова Л.В. Інноваційні процеси в освіті // Інновації у освіті. 2002. №2. С. 6

16. Включення навчальних мотивів в різні види діяльності в процесі початкового інтегрованого навчання // Психологія. Збірник наукових праць. (НДУ імені М.П.Драгоманова). Київ, 2002. Випуск 17. С.147-152

17. Глазунов А.Т. Педагогические исследования: содержание, организация, обработка результатов. М.: Издательский центр АПО, 2003. 41 с.

18. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
URL:<https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/goncharenko-s-u-pedagogichni-doslidzhennya-metodologichni-poradi-molodim-naukovtsyam>],

19. Гончаренко С.У. Формування наукової картини світу в дорослих: метод. Посібник. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. С.123

20. Грабарь М.И. Применение математической статистики в педагогических исследованиях. Непараметрические методы. Москва: Педагогика, 1977. 136 с.

21. Граничина О.А. Статистические методы психолого-педагогических исследований: Учебное пособие. Санкт-Петербург: Издательство РГПУ им. А.И.Герцена, 2002. 48 с.

22. Гуз К. Ж. Теоретичні та методичні основи формування в учнів цілісності знань про природу. Полтава: Довкілля-К, 2004. 472 с.

23. Данець Г.І., Юдіна Н.О. Розвиток мотивації молодших школярів в умовах інтегрованого навчання // В зб.: Розвиток мислення молодших школярів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Полтава:

ПОІОППП, 1996. С.38-42

24. Даниленко Л.І. Управління процесом здійснення інноваційної діяльності в системі загальної середньої освіти // Післядипломна освіта в Україні. 2003. №3. С. 70-74

25. Джулай Г.А. Музична ментальність: соціально-філософський аналіз: автореф. дис. канд. філос. наук: 09.00.03. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського. Одеса, 2003. 24 с.

26. Дзюдко Л.В. Особливості наступності розвитку мотивації у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку // Розвиток особистої активності. Теоретичні аспекти/ За ред. С.Д. Максименка. Київ: Міленіум, 2005. С.32 – 45

27. Ельконін Д. Б. До проблеми періодизації психічного розвитку в дитячому віці // Вибрані психологічні праці. С. 60-78

28. Жалдак М.І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики. Київ: Дініт, 2004. С.7.

29. Жидецький Ю.Ц., Жиліна Л., Злотник В., Кадемія М., Пилипчук А., Роберт І. Деякі аспекти впливу інформаційно-комунікаційних технологій на майбутніх фахівців освітньої галузі // Загальна педагогіка та історія педагогіки, 2015, 170 с.

30. Жидецький Ю.Ц. Інтегративні підходи у системі ступеневої професійної освіти // Педагогіка і психологія професійної освіти, 1999 р., 58-61

31. Жук Ю.О., Шишкіна М.П. Електронний підручник та проблема систематики комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання // Нові технології навчання. 2000. № 25. С. 44-49.

32. Зязюн І. А., Ничкало Н. Г. Освітня парадигма – тип культурно-історичного мислення і творчої дії суб'єктів освіти // Педагогіка і психологія професійної освіти: результати досліджень і перспективи : зб. наук. Праць. Київ, 2003. С. 15–29

33. Іванчук М.Г. Інтегроване навчання: сутність та виховний потенціал.

(Виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегрованого підходу до навчання). Чернівці: Рута, 2004. 359 с.

34. Іванчук М. Інтегрований урок як специфічна форма організації навчання // Початкова освіта. 2004. №5. С.10 – 13

35. Ильченко В. Р., Гуз К. Ж. Образовательная модель «Логика природы». Концептуальные основы интеграции естественнонаучного образования: монография. Москва: Народное образование. Школьные технологии, 2003. 206 с.

36. Ільченко В.Р., Гуз К.Ж, Ільченко О.Г. Теоретичні та методичні засади інтеграції природничо-наукової освіти основної школи. Посібник. Київ: Видавничий дім «Сам», 2017. 320 с.

37. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи (Частина 2) // Нова українська школа. <https://nus.org.ua/articles/integrovane-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhody-chastyna-2/>

38. Канюк С.С. Психологія мотивації: навч. посібник. Київ: Либідь, 2002 С.238-248

39. Кэмпбелл Д. Модели экспериментов в социальной психологии и прикладных исследованиях. Москва: Прогресс, 1980. 391с.

40. Козловська І.М., Собко Я.М. Принципи дидактики в контексті інтегративного навчання // Педагогіка і психологія. 1998. № 4, С. 48-51

41. Козловський Ю.М., Дольнікова Л.В. Інтеграція елементів педагогічної та акторської майстерності у процесі підготовки майбутніх докторів філософії // Педагогічний альманах. 2018. Вип. 37. С. 105-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2018_37_18

42. Колесник А.І. Психолого-педагогічні аспекти самоосвітньої діяльності педагога з актуальних проблем підвищення мотивації учнів. URL: [http:// iprobuk.cv.ua>images](http://iprobuk.cv.ua/images), с. 175

43. Короткий термінологічний словник з педагогіки. Кіровоград : Алмі, 2016. 287 с.

44. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ: Вища школа, 1984

45. Куненко Л. О. Підвищення рівня музичної освіти молодших школярів за допомогою формування у них тематичного понятійного апарату на уроках музики // Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. Київ: НПУ, 2002. Вип. 3. С. 111–115

46. Лаврентьєва Г.П., Шишкіна М.П. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту. Київ: ІТЗН, 2007. 72 с.

47. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность Москва: Политиздат, 1977. 304 с.

48. Лук'янова Л.Б. Зміст інтегрально-рольової позиції педагога-андрагога у зарубіжній науковій думці. // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи, 2013. С. 257-266

49. Мальований, Ю.І., Римаренко В. Є., Вороніна Л. П. Форми навчання в школі. Київ: Освіта, 1992. 160 с.

50. Маркова А.К., Матис Т.А., Орлов А.Б. Формирование мотивов учения. М.: Просвещение, 1990. 192 с.

51. Масол Л.М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. Київ: Промінь, 2006. 432 с.

52. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Белкіна Є.В., Калініченко О.В., Руденко І.В. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посібник для вчителя. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.

53. Машбиць Ю.І. Проектування експертної навчальної системи: (Пошук оптимальної реалізації психологічних механізмів навчання). Київ: Ранок. 2003. 80 с.

54. Методичні рекомендації щодо формувального оцінювання учнів 1 класу до листів МОН від 18.05.2018 № 2.2-1250та від 21.05.2018 № 2.2-1255

55. Михайлюк Т.В. Особливості проведення інтегрованих уроків з використанням електронних засобів навчання у початковій школі. Біла

Церква, 2014. С.47

56. Моргун В.Ф. Концепція багатовимірного розвитку особистості та її застосування // Філософська і соціологічна думка. 1992. №2. С. 27-40

57. Моргун В.Ф. Інтедифія освіти: Психолого-педагогічні основи інтеграції та диференціації (інтедифії) навчання. Полтава, 1996. 78 с.

58. Моргун В.Ф. Обмеження і можливості психоаналізу в концепції багатовимірного розвитку особистості // Методи підготовки фахівців до професійного спілкування: Мат-ли Всеукр. н.-п. конфер. (Черкаси, 27-29 травня 1997 р.) / за ред. Т.С. Яценко. Кн. 1. Черкаси, 1997. С. 42-54

59. Морев И. А. Образовательные информационные технологии. Часть 2. Педагогические измерения: Учебное пособие. Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 2004. 174 с.

60. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. // Освіта України. 2002. № 33, С. 4

61. Немов Р.С. Психология. Книга 1: Общие основы психологии: учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: в 2 книгах. Москва : Просвещение: Владос, 1994

62. Ніколенко Л. Нова українська школа: інтеграційний підхід у початковій загальній освіті // Методист. 2018. № 2, С. 72-74

63. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. МОН 27.10.2016 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shola-compressed.pdf>

64. Остапчук О. Методологія інноваційних процесів – крок до розуміння сутності // Рідна школа.2004. №11. С. 3-6

65. Офіційний сайт МОН України, Оцінювання для першачків НУШ: 5-ступеневий алгоритм роботи вчителя, замість абстрактних оцінок – концентрація на конкретних результатах та врахування вікових особливостей дітей URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/ocinyuvannya-dlya-pershachkiv-nush-5-stupenevij-algoritm-roboti-vchitelya-zamist-abstraktnih-ocinok-koncentraciya-na>

konkretnih-rezultatah-ta-vrahuvannya-vikovich-osoblivostej-ditej

66. Патирко Т. Особливості зовнішньої і внутрішньої мотивації учіння дітей при зміні соціальної ситуації розвитку // Наступність та перспективність у навчанні і вихованні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Переяслав Хмельницький, 2000. 30 с.

67. Персональний блог вчителя англійської мови Шеремет Тетяни Володимирівни URL: <http://1pompa.blogspot.com/2018/03/120-iq.html>

68. Підласий І., Підласий А. Педагогічні інновації // Рідна школа. 1998. № 2. С. 3-6

69. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. Київ: АСК, 2004. 192 с.

70. Портал освітян України «Педрада»
<https://www.pedrada.com.ua/article/310-chi-alternativa-traditsynim-otsnyuvannuy-ta-motivats-uchnyv>

71. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти; Постанова Кабінету Міністрів України; Стандарт, Вимоги, План від 21.02.2018 № 87 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>

72. Про освіту, Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

73. Про проведення всеукраїнського експерименту на базі загальноосвітніх навчальних закладів, Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2017 № 1028 URL: <https://imzo.gov.ua/2017/07/17/nakaz-mon-ukrajiny-vid-13-07-2017-1028-pro-provedennya-vseukrajinskoho-eksperymentu-na-bazi-zahalnoosvitnih-navchalnyh-zakladiv/>

74. Просіна О. Інтеграція в НУШ. Інтегрований підхід в освітньому процесі // Методист. 2018 № 2, С. 68-71

75. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. СПб.: Питер, 2004. 713 с.

76. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: підручник для студентів педагогічних факультетів. Київ: Абрис, 1997. 416 с.

77. Селевко Г.К., Басов А.В. Новое педагогическое мышление: педагогический поиск и экспериментирование. Ярославль: Ин-т усовершенствования учителей, 1991

78. Семиченко В. А. Проблеми і пріоритети професійної підготовки // Педагогічний дискурс. 2007. Вип. 1. С. 119-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2007_1_28

79. Сергеев О.В., Куриленко С.П. Тенденції інтеграції сучасної дидактики фізики як наукової дисципліни // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Серія педагогічна. 2001. Вип. 7: Модель середньої фізичної освіти в умовах переходу на 12-річний термін навчання. С.135 – 141

80. Сидоренко В. К. Структурний аналіз процесу професійного самовизначення особистості // Педагогічний альманах. 2012. Вип. 16

81. Собко В.О. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Літера ЛТД, 2010. С.190 – 227

82. Собко Я.М. Педагогічні умови організації спільної діяльності викладача та учнів ПТНЗ у процесі ігрового проектування // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2012. Вип. 33. С. 165-169. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>

83. Талалуєва Н.О., Завгородня Т.К. Про національне виховання // Педагогічна і психологічна науки в Україні. 2007. Т. 5: Неперервна професійна освіта: теорія і практика. С. 377-384

84. Формувальне оцінювання учнів 1 класу. Лист Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України №2.2-1250, 2.2-1255 від 21.05.2018

85. Формування інтересу до навчання у молодших школярів. URL: <http://ua-referat.com>

86. Юдіна Н.О. Вплив інтегрованих курсів на розвиток мотивації молодших школярів // В зб. Психологія на перетині тисячоліть. П'яті Костюківські читання, том III, Київ, 1999, С. 579-583

87. Юдіна Н.О. Вплив інтегрованого курсу довкілля на розвиток мотивації навчання молодших школярів // Психологія: Зб. Наук. Праць. Київ: НДУ імені М.П.Драгоманова, 2000. Вип. 2(9). С.189-199

88. Юдіна Н. Інтегративні тенденції в сучасній початковій освіті // Вісник Харківського державного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди, № 9. Психологія. Випуск 3, Харків, 1999, С.166-170

89. Юдіна Н.О. Модальності настрою молодших школярів // Світло. Науково-методичний освітянський часопис. №2(21) 2002. С.33-35

90. Юдіна Н.О. Мотивація молодших школярів у процесі інтегрованого навчання. Методичні рекомендації для практичних психологів і вчителів початкової школи / За ред. В.Ф.Моргуна. Полтава: Terra, 2002. 43с.

91. Яценко Т.С. Взаємозв'язки свідомого і несвідомого та їх вплив на адаптованість суб'єкта // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: педагогіка і психологія. 36 статей. Ялта: РВВ КГУ, Вип. 21. Ч.1, 2009, С. 28-44

92. Яценко Т.С., Іваненко Б.Б., Аврамченко С.М. Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції. Київ, «Вища школа», 2008, 334 с.